

Sigurd D'Hondt over wereldmuziekfestivals waar muzikanten bekeken worden als culturele dummy's.

Over 'authenticiteit' en 'cultuur'

In juni j.l. sloot het Antwerpse Zuiderpershuis het concertseizoen af met een wereldmuziekfestival, bestaande uit een reeks individuele concerten door vier artiesten uit dezelfde regio. Vorig jaar waren de Caraïben het centrale thema, nu kwamen Oost-Afrika en de Indische Oceaan aan de beurt.

Net als de meeste andere organisaties die in het wereldmuziekmilieu actief zijn, ziet het Zuiderpershuis voor zichzelf een belangrijke maatschappelijke rol weggelegd. Tijdens de activiteiten die zij inrichten, krijgen de toeschouwers de kans om kennis te maken met andere culturen. Het wederzijds respect dat op die manier ontstaat, zo veronderstelt men, vormt een alternatief voor de toenemende verrechtsing en xenofobie in onze samenleving.

Dat laatste lijkt me iets te optimistisch. Luisteren naar exotische muziek leidt nu eenmaal niet *per definitie* tot meer respect voor de andere, noch tot emancipatie van de makers van de muziek in kwestie. In de jaren twintig en dertig mochten zwarte jazzmusici de clubs waar ze optraden enkel via een achteringang betreden. En de eerste generaties Britse skinheads hielden wel van Jamaicaanse bluebeat, maar bezondigden zich ook aan het in elkaar timmeren van kleurlingen. Om de maatschappelijke impact van luisteren naar (exotische) muziek correct in te schatten, moeten we nagaan hoe dit ene element samenhangt met andere elementen van het maatschappelijk gebeuren. Met deze waarschuwing in het achterhoofd ga ik op zoek naar de reële sociale impact van evenementen zoals het Oost-Afrika Festival. Zijn ze inderdaad even emanciperend als de organisatoren beweren?

Culturele dummy's

Ik zou eerst en vooral willen kijken naar de manier waarop artiesten uit verre oorden als Oost-Afrika 'gerecontextualiseerd' worden tijdens het door het Zuiderpershuis ingerichte festival. Recontextualisering verwijst naar een geheel van talige praktijken waardoor de performances van deze artiesten in een nieuw interpretatiekader geplaatst worden. Dat interpretatiekader vertelt de toeschouwers hoe ze datgene wat ze op het podium te zien krijgen moeten interpreteren. De praktijken waarvan sprake omvatten niet enkel de mooie intentieverklaringen — 'verdraagzaamheid', 'respect voor andere culturen' — die organisatoren

laten afdrukken op de eerste pagina van hun programmaboekjes, maar zijn ingebakken in het opzet van het hele festival: welke artiesten wel en niet geselecteerd worden, de manier waarop ze aan het publiek voorgesteld worden, de achtergrondinformatie die in folders en brochures aangeboden wordt, en ga zo maar verder.

Twee sleutelwoorden in de recontextualisering van niet-westerse muziek op dit festival zijn authenticiteit en cultuur. Zoals gezegd begint deze recontextualisering bij de selectie van de artiesten: enkel diegenen die het predikaat 'authentiek' verdienen, krijgen een plaats op het podium. Wat deze authenticiteit echter precies inhoudt, wordt pas duidelijk wanneer

Entertaining visitors in Mataberland: a native dance at Buluwaya / The Graphic, 27-7-1895

